

In memoriam: Jorma Lastunen

Suunnistus oli Jorma Lastuselle rakas harrastus. Jukolan viestiin hän otti osaa lukuisia kertoja.
KOTIALBUMI

Jorma Lastunen syntyi seitsenlapsiseksi kasvaneen Saara ja Armas Lastusen perheen esikoiseksi 4. elokuuta 1948 ja kuoli 5. maaliskuuta 2020 Köyliössä vaikeaan sairauteen.

Perhe muutti Turenkiin Jorman ollessa 8-vuotias. Hänen äitinsä sai tuolloin kansakouluopettajan viran Turengin kansakoulusta. Koulunsa Jorma aloitti Kokkolassa ja jatkoi sitä Turengissa, mistä siirtyi vuonna 1959 Hämeenlinnan lyseoon, käyden siellä kuusi ensimmäistä luokkaa. Lopun lukiosta hän suoritti Turengin yhteiskoulussa, josta hän kirjoitti ylioppilaaksi 1969.

Liikunta täytti Jorman elämän jo poikavuosista alkaen, kuten monilla sen ajan lapsilla. Suunnistus tuli Jorman elämään vuonna 1963. Janakkalan Janalla oli silloin Kevätkansalliset ja ystävänsä Risto pyysi Jormaa koulumatkalla junassa rastimieheksi kyseisiin kisoihin. Siitä alkoi uusi harrastus, joka seurasi Jormaa koko hänen elämänsä. Kouluvuodet hän toimi Janassa.

Opiskelu vei nuoren miehen Jyväskylän yliopiston liikunnanlaitokselle, josta hän valmistui liikunnanopettajaksi vuonna 1972. Tämän jälkeen hän kävi armeijan Vekaranjärvellä ja kotiutui sissi-vänrikkinä keväällä 1973. Lukuvuoden 1973-74 hän toimi Riihimäen ammattikoulussa viransijaisena.

Palatessaan Jyväskylään auskultoimaan syksyllä 1974 Jorma tutustui Kummeli-henkiseen opiskelijaporukkaan nimeltään Äky Täky. Ylioppilaslehdessä julkaistun avoimen hakemuksen perusteella hänet kutsuttiin seuran jäseneksi ja hän sai taiteilijanimen Rocco. Siitä lähtien Äky Täkyn kesäjuhlien vakiolajiksi tuli suunnistus erilaisine juomarasteineen. Jukolan viestiin tällä porukalla osallistuttiin toistakymmentä kertaa. Pönttövuori-nimellä esiintynyt joukkue tuli kuuluisaksi herrasmiesmäisistä suunnistusasuistaan. Rocco oli Äky Täkyn kantavia voimia kuolemaansa asti. Häntä jäi kaipaamaan toistakymmentä, nyt jo ikääntynyttä Äky-veljeä.

1970-luvulla hän toimi opettajana Kuopiossa ja Maaningalla, ja palasi Janakkalaan vuonna 1979 saatuaan omasta koulustaan viransijaisuuden. Viransijaisuutta tärkeämpi syy paluuseen juurille lienee molempien vanhempiensa vakava sairastuminen ja sittemmin kuolema, ja teini-ikäisen veljensä Antin jäädessä ilman kaitsijaa. Työn lisäksi Jorma otti huoltajuuden perheen nuorimmasta, kasvatti häntä koulun liikuntatunneilla, kuten myös koulun jälkeen kotona ottaen mukaan lukuisille retkilleen kuin oman poikansa. Nuorelle pojalle vanhimman veljen isällinen ja jämäkkä kasvatus antoivat eväät rakentaa hyvä elämä. Sittemmin sijaisuus muuttui vakinaiseksi viraksi aina vuoteen 2008 asti, jolloin hän siirtyi eläkkeelle.

Perheen hän perusti 1980-luvun lopulla saaden kaksi lasta, Emilian ja Eliaksen.

Liikunta ja liikkuminen seurasivat Jormaa vahvasti ja Janan suunnistustoiminnan hiipuessa 1970-luvun lopulla hän sai uuden kodin Hämeenlinnan Suunnistajista, jonka toiminnassa hän oli vahvasti mukana, milloin kilpailunjohtajana, ratamestarina ja seuran puheenjohtajana hän oli vuodet 1986 – 1987. Nuorisotyö oli hänelle läheistä ja hän toimi pitkään nuorten valmentajana saaden lempinimen ”manageri”. 1980- ja 90-luvuilla hän oli tuttu näky rastiviikoilla niin Suomessa kuin Ruotsissa.

Seuran veteraanit hän innosti 1980-luvulla Ruotsissa juostavaan 43-viestiin, jossa käytiin lukemattomia kertoja kuin myös syksyllä Tukholmassa juostava 25-manna, jossa hän oli viime syksyyn saakka kakkosjoukkueen manageri.

Jukolan viestissä Jorma kävi viitisenkymmentä kertaa. Kuntosuunnistajaksi hän siirtyi jo vuosia sitten, kun oli omien sanojensa mukaan päässyt irti huippu-urheilun huumeesta ja nautiskeli vain metsässä liikkumisesta ja luonnon tarkkailemisesta.

Toinen mieleinen liikuntamuoto hänelle oli pyöräily. Asuessaan Hämeenlinnassa, hän kävi vuosikaudet pyörällä töissä Turengissa ja samalla saattoi keväisin ja syksyisin tarkkailla lintuja. Lintujen bongauksesta tulikin hänelle vanhemmiten rakas harrastus.

Liikunnan ja terveystiedon opettajana Jorman omistautuminen työlleen oli ainutlaatuista. Liikunnan opetuksen lomassa käsiteltiin usein hyvinvointia ja muita elämän perusasioita, nykypäivänä ehkä erikoisinkin tavoin, mutta ehdottomasti mieleenpainuvasti.

Nämä tarinat elävät vielä pitkään sen ajan teinipoikien mielissä ja vielä vuosikymmeniä myöhemminkin niitä muistellaan lämmöllä. Opetuksen lomassa esiintyi useasti selviytyminen, toisinaan monialaisesti elämässä yleisesti pärjääminen. Niinpä toisinaan oppilaille suunnistuksen lomassa jaettiin tulitikkuaski yhdellä tulitikulla, jolla piti saada nuotio syttymään. Hiihtäminen oli Jormalle erityisen tärkeä liikuntamuoto ja talvisin Konttilan sekä Ahilammen ladut tulivat koululaisille tutuiksi. Eritasoiset hiihtäjät otettiin näillä retkillä huomioon. Ahkerimmat suksijat lähetettiin kaukopartioon tiedustelemaan, kun taas vähemmän hiihtäneet jäivät lähemmäksi perusleiriin pitämään ”vartiota”. Näin pienen huumorin avustuksella yhteenkuuluvuuden tunne kasvoi ja kuin huomaamatta se motivoi opiskelijoita liikunnan pariin.

Eläkkeellä ollessaan hän kävi ystävänsä Pekan kanssa Virossa pyöräretkillä ja kymmenen vuoden aikana he kiersivät pyöräillen Viron ympäri. Ystäviensä kotiseutumatkoilla Karjalassa hän oli usein mukana. Viimeinen matka tehtiin äskettäin, viime lokakuussa.

Avioeron ja vaellusvuosiensa jälkeen hän tapasi eräällä 25-mannamatkalla opettajatar Mirkan, jonka luokse Köyliöön hän muutti pysyvästi asumaan ja viettämään elämänsä viimeiset vuodet maaseudun rauhassa.

Jormalle oli ominaista äärimmäinen positiivisuus ja elämänmyönteisyys. Hän osasi olla innostava

ja kannustaa ihmisiä liikkumaan. Hyvä kunto näkyi hänessä itsessään niin fyysisesti kuin psyykkisesti. Hän oli elämäänsä tyytyväinen ja tyytyi siihen, mitä hänellä oli. Kerran hän sanoi, että hän on rikas, sillä häneltä ei puutu mitään tarpeellista. Siinä on suuri viisaus. Ystäviään hän muisti usein puhelinsoitoilla, jotka monesti olivat pitkiä, kun pohdiskeltiin elämän syvintä olemusta.

Jorman elämässä mukana olleet tai sitä läheltä seuranneet voinevat allekirjoittaa sen, että Jorma eli juuri sellaisen elämän kuin itse koki oikeaksi, ei sellaista mitä vallitseva mielipide sääti. Ihmiselon tarkoitus on kasvaa täyteen mittaansa ja sen Jorma toden totta teki.

Metsähän oli mun mieli, kauvas kaupungin melusta, honkien ikihumuhun, ikikorven katvehesen.

Lepää Jorma rauhassa, viimeisellä rastillasi.
Risto Olkinuora,
Antti Lastunen,
Lasse Vilminko ja ”Äky veli” Matti Virtanen